

PLATFORMA

za učešće delegacije Vlade Crne Gore predvođene ministrom saobraćaja i pomorstva Osmanom Nurkovićem na TEN-T danima koji će se održati 25.-27. aprila 2018. godine u Ljubljani (Republika Slovenija), sa prijedlogom teksta Zapadnobalkanske Deklaracije o bezbjednosti u saobraćaju i Zapadnobalkanske deklaracije o graničnim prelazima.

I OCJENA STANJA IZMEĐU CRNE GORE I REPUBLIKE SLOVENIJE

Odnosi između Crne i Republike Slovenije su tradicionalno dobri i prijateljski. Oslanjajući se na zajedničku istoriju, bliskost dva naroda i činjenicu da ne postoje otvorena pitanja u bilateralnim odnosima, učvršćivanje i produbljivanje sveukupne saradnje sa Slovenijom je trajno opredjeljenje Crne Gore. Važna je i podrška koju Republika Slovenija pruža Crnoj Gori u kontekstu ostvarenja njenog punopravnog članstva u EU. Diplomatski odnosi između dvije države uspostavljeni su 21. juna 2006. godine.

Crna Gora je potpisnica Ugovora o transportnoj zajednici (Samit lidera šest zemalja zapadnog Balkana u Trstu od 12. jula 2017. godine) čiji je prethodnik Memorandum o razumijevanju o razvoju jugoistočne osnovne regionalne saobraćajne mreže (SEETO Memorandum) koji je potpisan u Luksemburgu 11. juna 2014. godine od strane ministara saobraćaja Vlada Crne Gore, Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Makedonije, Albanije, Srbije i Kosova, kao i od strane Evropske komisije, a koji predstavlja osnovu politika Evropske Unije ka zemljama Zapadnog Balkana u oblasti saobraćaja. Crna Gora je ratifikovala Ugovor o transportnoj zajednici u martu 2018. godine ("Sl.list Crne Gore", Međunarodni ugovori, br. 3/2018) .

Ugovor o transportnoj zajednici je jedan od ključnih političkih procesa u okviru Agende povezanosti i Berlinskog procesa, a teži da ojača regionalnu saradnju i poveća povezanost država Zapadnog Balkana. Ugovor ima za cilj stvaranje transportne zajednice na polju drumskog, željezničkog, pomorskog saobraćaja i oblasti unutrašnjih plovnih puteva, a istovremeno teži da razvije saobraćajnu mrežu između Evropske unije i zemalja potpisnica. Ugovor pokriva nekoliko polja, uključujući interoperabilnost, bezbjednost, sigurnost, društvene politike i zaštitu životne sredine u vezi sa svim oblicima saobraćaja osim vazdušnog saobraćaja. Reforme na koje će Ugovor uticati odnose se i na polje bezbjednosti na putevima. Uvođenje i sprovođenje najboljih evropskih praksi za unaprijeđenje bezbjednosti na putevima u regionu je bio i jedan od reformskih ciljeva razvijenih od strane SEETO-a i usmjerenih na stvaranje saobraćajne mreže koja je konkurentna, pouzdana i bezbjedna.

II RAZLOZI ZBOG KOJIH SE PREDLAŽE POSJETA

TEN-T dani su vodeći događaj na temu evropske povezanosti u oblasti saobraćaja, koji će privući više od 2500 učesnika: ministre, javne uprave, promotere projekata, finansijske institucije, privatne investitore, civilno društvo itd. Između ostalih događaja na visokom nivou, organizovaće se i ministarska sjednica Zapadnog Balkana i Turske na kojoj će izlagati ministar saobraćaja i pomorstva Crne Gore gđin. Osman Nurković. Od ministara saobraćaja Zapadnog Balkana se ovom prilikom očekuje da razmotre tekst Zapadnobalkanske Deklaracije o bezbjednosti u saobraćaju i da navedenu Deklaraciju potpišu.

Pored ovoga, ministri će razgovarati na temu otklanjanja prepreka u cilju olakšavanja prekograničnog prometa saobraćaja i razmotriti Zapadnobalkansku deklaraciju o graničnim prelazima. Inicijativa za početak razgovora na ovu temu, kao i prijedlog da se organizuje sastanak ministara Zapadnog Balkana na istu su bili sugestija ministra infrastrukture Republike Slovenije, dr. Petera Gašperšiča na

ekonomskom samitu „Samit 100” u Skoplju 2017. godine. Iste su podržali ministar saobraćaja i pomorstva Crne Gore gđin. Osman Nurković, kao i evropska komesarka za saobraćaj, gđa. Violeta Bulc. Pripremni sastanak na ovu temu i TEN-T održan je na nivou državnih sekretara i generalnih direktora zemalja zapadnog Balkana u Sloveniji 5. februara 2018.

III OSNOVNA TEMA

TEN-T dani će se fokusirati na razgovor o načinima na koji ministri, članovi Evropskog parlamenta i drugi ključni akteri iz oblasti saobraćaja mogu doprinijeti stvaranju pametne, održive i bezbjedne mobilnosti, oslanjajući se na trans-Evropske saobraćajne mreže i investicije u bolju transportnu povezanost.

Ministar Nurković će izlagati tokom ministarske sjednice Zapadnog Balkana i Turske. Ova sjednica na visokom nivou će biti prilika da se identifikuju buduće prioritetne aktivnosti za bolju integraciju transportnih sistema EU i njenih susjeda, sa posebnom pažnjom posvećenoj bezbjednoj, održivoj i pametnoj mobilnosti. Dio sjednice će biti specifično posvećen prekograničnoj povezanosti između EU zemalja članica, Zapadnog Balkana i Turske. EU visoki predstavnik Federica Mogherini, komesarka Violeta Bulc, komesar Johanes Hahn, zemlje članice Evropske unije, Evropska investiciona banka i druge međunarodne finansijske institucije su takođe pozvane da prisustvuju.

Od Ministra Nurkovića, kao i od ostalih ministara koji će uzeti učešće na TEN-T danima, se očekuje da ovom prilikom pristupi potpisivanju Zapadnobalkanske deklaracije o bezbjednosti u saobraćaju i Zapadnobalkanske deklaracije o graničnim prelazima.

IV SASTAV DELEGACIJE

- Osman Nurković, ministar saobraćaja i pomorstva
- Angelina Živković, državna sekretarka
- Adis Pepić, sekretar
- Bilsana Bibić, samostalna savjetnica III

V PREDRAČUN TROŠKOVA ZA RAD DELEGACIJE

Sve povezane troškove pokriva Ministarstvo saobraćaja i pomorstva.

Dodatak:

- Zapadnobalkanska Deklaracija o bezbjednosti u saobraćaju na crnogorskom i engleskom jeziku;
- Zapadnobalkanska deklaracija o graničnim prelazima na crnogorskom i engleskom jeziku.

Western Balkans Declaration on Road Safety

We, the Ministers of Transport of Albania, Bosnia and Herzegovina, Kosovo¹, the Former Yugoslav Republic of Macedonia, Montenegro, Serbia meeting in Sofia in May 2018 under the Bulgarian Presidency of the European Union,

Concerned that the high number of fatal and serious road traffic injuries is a major problem in our societies causing unacceptable human suffering and significant economic loss;

Stressing that the overwhelming majority of road traffic deaths and serious injuries are preventable and that more policy action should be directed to road fatalities and serious road traffic injuries;

Recognizing the right of all citizens to accessible and safe mobility and the importance of promoting sustainable modes of transport,

Acknowledging the sustained efforts of the European Union in enhancing road safety, and expressing the wish to follow its path;

Affirming our willingness to intensify national and regional action as well as European cooperation with a view to implement effective road safety policies and measures and to adopt a Vision Zero perspective for the future in order to reduce the number of killed and seriously injured on our roads;

Reaffirming that road safety is a shared responsibility, and that concrete and joint action is required by all: the Transport Community, national, regional and local authorities, industry and civil society, each in their areas of responsibility;

Hereby express our commitment to reduce the number of those killed or seriously injured on the roads, and more generally to strongly improve road safety across the South East European Parties, and call for the following:

Actions for strengthening road safety management

- Put road safety high on the political agenda and take steps to strengthen the coordinated planning and implementation of road safety policies in and between the South East European Parties, and the collaboration between governments, the civil society and the private sector;
- Set up a coordination committee responsible for road safety under the supervision of the competent Ministry of each of the Western Balkans countries;
- Set up in parallel a coordination mechanism between police forces and justice ensuring the full implementation and strict enforcement of road safety legislation at national level, including offences committed by non-resident drivers;
- Provide appropriate financial and technical support to national police forces, and foster cooperation between them across borders;
- Recognise that developing national road safety strategies and action plans is an effective tool for better road safety management, and invite all South East European Parties that have not yet done so to develop, implement and share information on national road safety plans and strategies;

¹This designation is without prejudice to positions on status, and is in line with UNSCR 1244 (1999) and the ICJ Opinion on the Kosovo declaration of independence,

- Adopt the Vision Zero perspective and the Safe System approach when developing road safety strategies and policies, with a view in particular to preventing severe crash outcomes when inevitable human errors on the roads occur;
- Commit to adopting aspirational targets for halving the number of fatal and serious road traffic injuries from 2020 to 2030, in line with the fatality and injury targets applied in the EU and at the UN level, and adopt the necessary complementary measures to reach these targets;
- Commit to improving the quality of systematic and consolidated data collection on road traffic deaths and serious road injuries in line with existing EU standards and definitions (CARE data model);
- Take steps to improve accident investigations and the subsequent data collection to identify areas of priority and the most effective road safety countermeasures;
- Ensure adequate funding of road safety policies and programmes, including cooperation and innovation in enforcement, accident investigation, information and awareness-raising and other dedicated road safety initiatives;

Actions to promote safer infrastructure

- Identify the most dangerous sections of the extended Trans-European road network to the Western Balkans, where most fatal and serious accidents happen;
- Apply the infrastructure safety management principles on the Trans-European road network, and in particular on its most dangerous sections through a combination of proper planning and safety assessment, design, building and maintenance of roads;
- Establish and enforce adequate speed limits supported by appropriate safety measures such as road signs, speed cameras, and other speed restricting mechanisms, to ensure the safety of all road users;
- Improve the safety of vulnerable road users, and in particular the safety of pedestrians, cyclists and motorcyclists by appropriate infrastructure design and speed management;
- Promote 30 km/h zones in urban and suburban areas with a high interaction of motorised and unprotected road users;

Actions to promote the protection of road users

- Develop and promote a region-wide road safety culture, based on commonly shared values as well as on the Safe System approach that emphasises the responsibility of all actors, including road users to be more aware of the risks they face and the risks they may pose to others on the roads;
- Enforce effective road safety measures to address unsafe behaviour on the roads, and in particular to prevent road users from speeding, drink and drug driving, failing to use seatbelts, child restraints, helmets and other protective equipment, or otherwise being impaired or distracted on the roads;

- Improve road users' behaviour by continued and effective education and training, focusing in particular on novice drivers, motorcycle riders and professional drivers, as well as by targeted information and awareness-raising campaigns;
- Develop specific strategies for the protection of vulnerable road users, and in particular young drivers, children and the elderly;
- Take measures to ensure effective post-collision care, early rehabilitation and social reintegration of road traffic victims;

Actions to promote the use of safer vehicles

- Improve the safety of vehicles to protect road users, and in particular vulnerable road users by adopting policies and measures in line with the EU standards;
- Ensure that all vehicles in use meet the EU standards on vehicle safety and roadworthiness testing;
- Promote the use of vehicles meeting the minimum standards for occupant and other road users protection equipped with seat belts, air bags and active safety systems such as anti-lock braking system (ABS) and electronic stability control (ESC);
- Promote the market access of vehicles equipped with advanced driver assistance technologies and new crash avoidance systems protecting vulnerable road users, including Intelligent Speed Assistance and Autonomous Emergency Braking;
- Promote the roll-out of cooperative intelligent transport systems across the Western Balkans region, ensuring that services and systems are compatible and interoperable with EU standards;

Actions to enhance cooperation and exchange of experience

- Develop well-connected, functioning and safe infrastructure networks which bring Western Balkans countries closer to each other and to the EU as a whole;
- Mainstream road safety in new regional and trans-European road projects, particularly in those benefiting from EU financing or IFI support;
- Use the expertise and technical assistance of the European Union to support the investment decisions and the preparation of these new road projects;
- Enhance cooperation in vehicle safety between the South East European Parties and the EU by exchange of knowledge and experience in order to substantially improve road safety records;
- Take all measures within our remit to assist road safety partners working at different levels and to promote continued dialogue between the South East European Parties and the EU;
- Enhance cooperation between police forces, including exchange of data, for coordinated enforcement operations in the region; and exchange knowledge and experience with the European Traffic Police Network in order to effectively enforce traffic rules across borders;

- Mobilise all partners at national, regional and local levels to strengthen the focus on road safety and support the exchange of experience and best practices;
- Boost voluntary commitments to improve road safety, in particular by joining the European Road Safety Charter with the active involvement of civil society.

Zapadnobalkanska Deklaracija o bezbjednosti na putevima

Mi, ministri saobraćaja Albanije, Bosne i Hercegovine, Kosova², bivše jugoslovenske Republike Makedonije, Crne Gore i Srbije koji su se sastali u Sofiji u maju 2018. pod bugarskim Predsjedništvom Evropske unije,

Zabrinuti što je veliki broj fatalnih i ozbiljnih povreda u drumskom saobraćaju glavni problem u našim društvima, uzrokujući neprihvatljive ljudske patnje i značajne ekonomske gubitke;

Naglašavajući da je velika većina smrtnih slučajeva u drumskom saobraćaju i ozbiljnih povreda spriječljiva i da se više političkih aktivnosti treba usmjeriti na smrtne slučajeve i ozbiljne povrede u drumskom saobraćaju;

Prepoznajući pravo svih građana na pristupačnu i sigurnu mobilnost i važnost promovisanja održivih vidova transporta,

Uvažavajući stalne napore Evropske unije u unapređenju bezbjednosti na putevima i izražavajući želju da pratimo njen put;

Potvrđujući našu spremnost da intenziviramo nacionalne i regionalne akcije kao i evropsku saradnju u cilju implementacije efikasnih politika i mjera za bezbjednost na putevima i da usvojimo "viziju nula" kao perspektivu za budućnost vizije u cilju smanjenja broja poginulih i ozbiljno povrijeđenih na našim putevima;

Ponovo potvrđujući da je bezbjednost na putevima zajednička odgovornost i da su konkretne i zajedničke akcije traže od strane svih: Transportne zajednice, nacionalne, regionalne i lokalne vlasti, industrije i civilnog društva, svako u svojim područjima odgovornosti;

Ovim izražavamo našu posvećenost smanjenju broja poginulih ili ozbiljno povrijeđenih na putevima, a općenito da jao poboljšamo bezbjednost na putevima širom strana potpisnica Jugoistočne Evrope i pozivamo na sljedeće:

Akcije za jačanje upravljanja bezbjednosti na putevima

- Stavljanje bezbjednosti na putevima visoko na političku agendu i preduzimanje koraka za jačanje koordiniranog planiranja i implementaciju politika bezbjednosti na putu u stranama potpisnicama Jugoistočne Evrope i između njih, kao i saradnju između Vlada, civilnog društva i privatnog sektora
- uspostavljanje koordinacione komisije zadužene za bezbjednost na putevima pod nadzorom resornog Ministarstva svake zemlje Zapadnog Balkana;
- uspostavljanje paralelnog koordinacionog mehanizma između policijskih snaga i pravosuđa koji će osigurati punu primjenu i strogo sprovođenje nje legislative o bezbjednosti na putevima na nivou države, uključujući krivična djela koja su počinili vozači nerezidenti;
- obezbjeđivanje adekvatne finansijske i tehničke podrške nacionalnim policijskim snagama i podsticanje saradnje između istih preko granica;
- priznavanje da je razvoj nacionalnih strategija i akcionih planova za bezbjednost na putevima efikasan instrument za bolje upravljanje bezbjednošću na putevima i pozivaju sve strane potpisnice Jugoistočne Evrope koje to još nisu učinile da razviju, primjenjuju i razmjenjuju

² Ova oznaka ne prejudicira stavove o statusu i usklađena je sa Rezolucijom 1244 (1999) Savjeta bezbjednosti Ujedinjenih nacija i mišljenjem Međunarodnog suda pravde o proglašenju nezavisnosti Kosova.

informacije o nacionalnim planovima i strategijama za bezbjednost na putevima;

- usvajanje perspective "vizije nula" kao perspective i sistema bezbjednosti (i.j. Safe System) kao pristupa prilikom razvijanja strategija i politika vezanih za bezbjednost na putevima, s posebnim osvrtom na prevenciju ozbiljnih ishoda nesreća kada se desi neizbježna ljudska greška na putevima;

- obavezivanje na usvajanje ciljeva za smanjenje broja fatalnih i ozbiljnih povreda u drumskom saobraćaju od 2020. do 2030. godine, u skladu s ciljevima smrtnosti i povreda koji se primjenjuju u EU i na nivou UN-a, i usvajanje neophodnih komplementarnih mjera za postizanje ovih ciljeva;

- obavezivanje na poboljšanje kvaliteta sistematskog i konsolidovanog prikupljanja podataka o smrtnim slučajevima u saobraćaju i ozbiljnim povredama na putevima u skladu sa postojećim standardima i definicijama EU (model podataka CARE);

- preduzimanje koraka za poboljšanje istraga o nesrećama i naknadnog prikupljanja podataka kako bi se identifikovale oblasti prioriteta i najefikasnije protivmjere vezane za bezbjednost na putevima;

- obezbjeđivanje adekvatnog finansiranja politika i programa za bezbjednost na putevima, uključujući saradnju i inovacije u izvršenju, istraživanju nesreća, informisanju i podizanju svijesti i druge posvećene inicijative za bezbjednost na putevima;

Akcije za promovisanje bezbjednije infrastrukture

- identifikovanje najopasnijih djelova proširene transevropske putne mreže na Zapadni Balkan, mjesta gdje se dešava najviše fatalnih i ozbiljnih nesreća;

- primijenjivanje principa upravljanja bezbjednošću infrastrukture na transevropskoj putnoj mreži, a posebno na najopasnijim dijelovima kroz kombinaciju odgovarajućeg planiranja i procjene bezbjednosti, projektovanja, izgradnje i održavanja puteva;

- uspostavljanje i sprovođenje adekvatnih ograničenja brzine podržanih odgovarajućim mjerama bezbjednosti kao što su putne oznake, kamere za brzinu i drugi mehanizmi za ograničavanje brzine, kako bi se osigurala bezbjednost svih korisnika puta;

- poboljšanje bezbjednosti ugroženih korisnika puteva, a naročito bezbjednosti pješaka, biciklista i motociklista putem odgovarajućeg dizajna infrastrukture i upravljanja brzinom;

- promovisanje zone 30 km / h u urbanim i prigradskim područjima gdje je prisutna velika interakcija motorizovanih i nezaštićenih korisnika puteva

Akcije za promovisanje zaštite korisnika puteva

- razvijanje i promovisanje kulture bezbjednosti na putevima u regionu, zasnovanom na zajedničkim vrijednostima, kao i sistema bezbjednosti (SafeSystem) kao pristupa koji naglašava odgovornost svih aktera, uključujući i korisnike puteva od kojih traži da budu svjesniji rizika sa kojima se suočavaju i rizika koji predstavljaju drugima na putevima;

- sprovođenje efikasnih mjera bezbjednosti na putevima kako bi se riješilo nebezbedno ponašanje na putevima, a naročito kako bi se spriječilo vozačima da voze brzo, da voze pri dejstvom alkohola ili opojnih droga, da voze dok ne upotrebljavaju sigurnosne pojaseve, opremu za djecu, kacige i drugu zaštitnu opremu, ili da voze dok su na drugi način u neprikladnom stanju ili rastrojeni;

- poboljšanje ponašanja korisnika puteva putem kontinuiranog i efektivnog obrazovanja i obuka, usredsređujući se posebno na nove vozače, vozače motocikala i profesionalne vozače, kao i putem ciljanih kampanja informisanja i podizanja svesti;
- razvijanje specifične strategije za zaštitu ugroženih korisnika puteva, a posebno mladih vozača, djece i starijih osoba;
- preduzimanje mjera kako bi se osigurala efikasna briga nakon sudara , rana rehabilitacija i socijalna reintegracija žrtava drumskog saobraćaja;

Akcije za promovisanje korištenja bezbjednijih vozila

- poboljšanje bezbjednost vozila kako bi se zaštitili korisnici puteva, a posebno ugroženi korisnici puteva usvajanjem politika i mjera u skladu sa standardima EU;
- osiguravanje da sva vozila u upotrebi ispunjavaju standarde EU o bezbjednosti vozila i testiranju tehničke ispravnosti vozila;
- promovisanje korišćenja vozila koja zadovoljavaju minimalne standarde za zaštitu putnika i drugih korisnika puteva, opremljenih sigurnosnim pojasevima, vazdušnim jastucima i aktivnim bezbjednosnim sistemima kao što su sistem protiv blokiranja kočenja (ABS) i elektronska kontrola stabilnosti (ESC);
- promovisanje pristupa tržištu vozilima opremljenim naprednim tehnologijama za pomoć vozaču i novim sistemima za izbjegavanje nesreća kojima se štite ugroženi korisnici puteva , uključujući sistem Pametne pomoći brzine i Autonomno kočenje u hitnim slučajevima;
- promovisanje razvijanja kooperativnih inteligentnih transportnih sistema širom regiona Zapadnog Balkana , osiguravajući da su usluge i sistemi kompatibilni i interoperabilni sa standardima EU

Akcije za unapređenje saradnje i razmjenu iskustava

- razvijanje dobro povezane, funkcionalne i bezbjedne infrastrukturne mreže koja približava zemlje Zapadnog Balkana jedne drugima i EU kao cjelini;
- uključivanje bezbjednosti na putevima u nove regionalne i transevropske projekte o putevima, naročito u onima koji imaju koristi od podrške finansiranja EU ili IFI;
- iskorišćavanje stručnosti i tehničke pomoći Evropske unije za podršku pri donošenju odluka o investiranju i pripremi ovih novih projekata o putevima;
- unaprijeđivanje saradnje u oblasti bezbednosti vozila između strana potpisnica Jugoistočne Evrope i EU razmjenom znanja i iskustava kako bi se značajno poboljšale evidencije u oblasti bezbjednosti na putevima;
- preduzimanje svih mjera u okviru svojih nadležnosti kako bi pomogli partnerima u oblasti bezbjednosti na putevima koji rade na različitim nivoima i promovišu kontinuirani dijalog između strana potpisnica Jugoistočne Evrope i EU;
- unapređenje saradnje između policijskih snaga , uključujući razmjenu podataka , za koordinirani rad sprovođenja u regionu ; i razmenu znanja i iskustava sa Evropskom mrežom saobraćajne policije u cilju efikasnog sprovođenja saobraćajnih pravila preko granica;
- mobiliziranje svih partnere na nacionalnom, regionalnom i lokalnom nivou kako bi ojačali fokus bezbjednosti na putevima i podržali razmjenu iskustava i najboljih praksi;

-poboljšanje volonterske obaveze za unaprijeđenje bezbjednosti na putevima, posebno pridruživanjem Evropskoj povelji o bezbjednosti na putevima uz aktivno uključivanje civilnog društva.

Western Balkans Declaration on Border Crossing

We, the Ministers of Transport of Albania, Bosnia and Herzegovina, Kosovo*, the former Yugoslav Republic of Macedonia, Montenegro, Serbia meeting in Ljubljana on 25 April 2018,

Concerned by the long delays at border crossings – in road and rail – within the region and between the regional partners and the EU Member States, causing significant economic losses to the transport operators;

Stressing that these delays result – among other things - from inefficient border-crossing operations, have a negative impact on the overall regional competitiveness and undermine the sustainability of infrastructure projects;

Recalling these delays and over costs – estimated to 1 M€ per day for the whole region - could be largely reduced or avoided;

Recognizing the need to grant to the regional partners' citizens and business a strengthened connectivity and accessibility at regional level and with the EU Member States,

Acknowledging the sustained efforts of the European Union, in particular through the WB6 Connectivity Agenda and CEFTA in enhancing the conditions to improve border-crossing operations;

Recalling, in particular, that the framework of the WB6 connectivity agenda, a first set of priorities was already agreed to make rail and road border-crossing within the region more efficient and to remove infrastructure bottlenecks at the WB6 internal borders;

Noting that in the Commission's communication on a "*credible enlargement perspective for an enhanced EU engagement with the Western Balkans*"³, the removal of barriers at borders is considered as a flagship initiative to support an increased competitiveness of the region.

Affirming our willingness to intensify national and regional action as well as European cooperation with a view to implement effective road and rail border crossing measures to reduce time spent at border crossings;

Affirming our willingness to work in parallel, and in close coordination with the transport business - on improvement of the border-crossing proceedings and on the development of appropriate border crossing infrastructure and facilities;

*This designation is without prejudice to positions on status, and is in line with UNSCR 1244/1999 and the ICJ Opinion on the Kosovo declaration of independence.

Praising, in this context, the initiative taken by Slovenia to host a first seminar in Brdo in February 2018, aiming at addressing this issue and proposing concrete solutions to improve the situation and *welcoming* the proposal of the Commission to set up another high level meeting by the end of June 2018;

Praising also the South East European Observatory (SEETO) for the work carried out in the framework of the border-crossing facilitation working group;

Calling for the setting up of a new border-crossing working group with extended competences to be steered by the permanent secretariat of the Transport Community;

³ COM (2018) 65 of 6/2/2018.

Inviting the Commission to extend the European Coordinators' mandate to also cover border-crossing issues in the Western Balkan region;

Reaffirming that road and rail border crossings are shared responsibilities, and that concrete and joint actions are required by all: the Transport Community, national, regional and local authorities, each in their areas of responsibility;

Inviting the EU Member States to support this initiative and take all necessary actions at their level to improve the connectivity between the Western Balkans partners and the EU at the road and rail border crossings;

Hereby express our commitment to take all necessary measures – in line with the commitments already taken in the WB6 connectivity agenda and in the Transport Community - to reduce the time spent at border crossing which negatively impacts on our economies and in particular on the transport industry, and call for the following actions :

Political commitments:

- (1) Put border-crossing high on the political agenda and take steps to strengthen the coordinated planning and implementation of border-crossing policies between the Western Balkans partners, and the collaboration between governments and between the administrations involved in each respective partner country;
- (2) Propose to address the issue of border-crossing, as a flagship connectivity initiative, at the occasion of the forthcoming Western Balkan summit, inviting the EU Member States to support and join our efforts;
- (3) Strengthen the border crossing management, focusing on the 32 main border crossing in the region –located on the TEN-T network (18 between Western Balkans and EU Member States and 14 within the Western Balkans);

Coordination mechanisms:

- (4) Develop an efficient coordination between the different services in charge of border-crossing in each of the Western Balkans countries;
- (5) Set up, in parallel, a coordination mechanism between administrations of different parties– including EU Member States- ensuring a regular flow of information aiming at preventing long delays at borders;

- (6) Propose that the permanent secretariat of the Transport Community sets up as one of its first priorities a working group on border-crossing facilitation involving the Member States concerned in addition to the regional partners;

Hard and soft infrastructure and financing:

- (7) Seek appropriate financial and technical support to the custom administrations, and foster cooperation between them across borders;
- (8) **In road**, take the necessary measures to identify infrastructure bottlenecks at the key identified borders and propose solutions to ensure a clear separation of traffic flows between private cars and heavy goods vehicles;
- (9) **In rail**, take the necessary measures to identify infrastructure bottlenecks at the key identified borders and take the necessary measures to ensure that all transport operations are duly coordinated between transport operators, railway managers and the other bodies responsible ;
- (10) For both, take as a priority, all the necessary actions with a view to eliminate all administrative bottlenecks which do not require a specific investment;

Monitoring:

- (11) Commit to improving the quality of systematic and consolidated trade data exchange in accordance with CEFTA additional protocol 5 on trade facilitation;
- (12) Take steps to ensure a regular monitoring of the border-crossing time at the 32 identified border-crossing and propose concrete measures to reduce the inefficiencies and unnecessary costs for border crossing operations;
- (13) Promote the electronic exchange of information at the border and ensure that all 32 border crossing identified as priorities are duly equipped by end of 2020;
- (14) Involve transport businesses and civil society in potential discussions on the way to make border crossing operations more effective;

Cross-border agreements:

- (15) Conclude by end of 2018 and fully implement by end of 2019 at the latest, the border crossing agreements already identified in the framework of the WB6 initiative, in rail and road (list annexed).
- (16) Jointly commit to eradicate corruption and all discriminatory measures affecting border crossing operations and invite EU Member States to support this initiative;

We, the ministers of Transport of the Western Balkans invite our colleagues of other ministries in charge of the other aspects of border crossing (namely: police / customs / finance administrations, phytosanitary administration) as well as our EU partners in particular Member States bordering the Western Balkans to support this initiative and welcome the forthcoming proposal – by the European Commission - of a detailed regional action plan, if possible in conjunction with the Western Balkan summit of Sofia. We also invite the Commission to extend the mandate of the European coordinators to the Western Balkans in view to also cover border-crossing issues.

Done in Ljubljana, on 25 April 2018.

Zapadnobalkanska Deklaracija o graničnim prelazima

Mi, ministri saobraćaja Albanije , Bosne i Hercegovine, Kosova⁴, Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije, Crne Gore i Srbije sastali smo se u Ljubljani 25. aprila 2018. godine,

Zabrinuti zbog velikih kašnjenja na graničnim prelazima – u oblasti drumskog i željezničkog saobraćaja - u regionu i između regionalnih partnera i država članica EU, koja uzrokuju značajne ekonomske gubitke prevoznicima;

Ističući da ova odlaganja rezultiraju - između ostalog - iz neefikasnih aktivnosti prelaska granice, a da negativno utiču na ukupnu regionalnu konkurentnost i potkopavaju održivost infrastrukturnih projekata;

Pozivajući se na ova kašnjenja i troškove - procenjene na 1 mil. € dnevno za čitav region – a koji bi se mogli u velikoj mjeri smanjiti ili izbjeći;

Priznajući potrebu da se građanima regionalnih partnera i biznisima omogući jača povezanost i dostupnost na regionalnom nivou i sa državama članicama EU,

Uvažavajući trajne napore Evropske unije, posebno kroz Agendu povezivanja ZB6 i CEFTA-u na polju poboljšanja uslova za unaprijeđenje operacija prelaska granice;

Podsećajući, naročito, da je u okviru ZB 6 Agende za povezivanje prvi skup prioriteta već dogovoren kako bi se prelesci granica u oblasti željezničkog i drumskog saobraćaja u regionu učinili efikasnijim i kako bi se otklonila infrastrukturna uska grla na unutrašnjim granicama zemalja ZB6;

Napominjući da se u komunikaciji Komisije o "vjerodostojnoj perspektivi proširenja za povećanje angažovanja EU sa zapadnim Balkanom"⁵ uklanjanje prepreka na granicama smatra vodećom inicijativom za podršku povećanju konkurentnosti regiona;

Potvrđujući našu spremnost da intenziviramo nacionalne i regionalne aktivnosti kao i evropsku saradnju u cilju sprovođenja mjera vezanih za granične prelaze u oblasti drumskog i željezničkog saobraćaja, radi smanjenja vremena provedenog na graničnim prelazima;

Potvrđujući našu spremnost da radimo paralelno i u bliskoj koordinaciji sa biznisima iz oblasti saobraćaja - na poboljšanju postupka prelaska granice i na razvoju odgovarajuće infrastrukture i objekata za prelazak granice;

Pohvaljujući, u ovom kontekstu inicijativu koju je Slovenija preduzela za održavanje prvog seminara na Brdu u februaru 2018. godine, sa ciljem rješavanja ovog pitanja i predlaganja konkretnih rješenja za poboljšanje situacije i pozdravljajući prijedlog Komisije za uspostavljanje još jednog sastanka na visokom nivou krajem juna 2018;

Pohvaljujući i Transportnu opservatoriju za Jugoistočnu Evropu (SEETO) za rad sproveden u okviru radne grupe za olakšavanje prelaska granice;

Pozivajući na osnivanje nove radne grupe za granične prelaze sa proširenim nadležnostima kojima treba da upravlja Stalni sekretarijat Transportne zajednice;

Pozivajući Komisiju da produži mandat Evropskih koordinatora kako bi pokrivali pitanja graničnih prelaza u regionu Zapadnog Balkana;

⁴ Ova oznaka je bez predujicija o stavovima vezano za status, a u skladu je sa UNSCR 1244/1999 i mišljenjem Međunarodnog suda pravde o Deklaraciji nezavisnosti Kosova.

⁵ COM (2018) 65 od 6/2/2018.

Potvrđujući da su granični prelazi na putevima i željeznici zajednička odgovornost i da su konkretne i zajedničke akcije potrebne od strane svih: Transportne zajednice, nacionalnih, regionalnih i lokalnih vlasti, svako u svojim područjima odgovornosti;

Pozivajući države članice EU da podrže ovu inicijativu i preduzmu sve potrebne aktivnosti na svom nivou kako bi poboljšale povezanost partnera Zapadnog Balkana sa EU vezano za granične prelaze na putevima i željeznici;

Ovim izražavamo našu posvećenost preduzimanju svih neophodnih mjera - u skladu sa obavezama koje su već preduzete okviru ZB 6 Agende za povezivanje i Transportne zajednice - kako bi se smanjilo vrijeme provedeno na graničnim prelazima koji negativno utiče na naše ekonomije, a posebno na transportnu industriju, i pozivamo na sljedeće aktivnosti:

Političke obaveze:

- (1) postavljanje granica visoko na političkoj agendi i preduzimanje koraka za jačanje koordiniranog planiranja i implementacije politika vezanih za granične prelaze između partnera zapadnog Balkana, kao i saradnje između Vlada i između uprava uključenih u ovu oblast u svakoj od zemalja partnera;
- (2) predlažemo da se bavimo pitanjem graničnih prelaza , kao vodećom inicijativom povezanosti , tokom predstojećeg samita Zapadnog Balkana , pozivajući države članice EU da podrže i da se pridruže našim naporima;
- (3) jačanje upravljanja graničnim prelazima, usredsređujući se na 32 glavna granična prelaza u regionu - postavljena na TEN-T mreži (18 između Zapadnog Balkana i država članica EU i 14 unutar Zapadnog Balkana);

Mehanizmi koordinacije:

- (4) Razvoj efikasne koordinacije između različitih službi zaduženih za prelazak granice u svakoj od zemalja Zapadnog Balkana;
- (5) Uspostavljanje, paralelno, mehanizma koordinacije između uprava različitih zainteresovanih strana - uključujući države članice EU - obezbjeđujući redan protok informacija sa ciljem spriječavanja dugih odlaganja na granicama;
- (6) Predlažemo da Stalni sekretarijat transportne zajednice postavi kao jedan od svojih prvih prioriteta radnu grupu za olakšavanje prelaska granice koja uključuje zainteresovane države članice pored regionalnih partnera;

Teška i meka infrastruktura i finansiranje:

- (7) Traženje adekvatne finansijske i tehničke podrške carinskim upravama i podsticanje saradnje između njih preko granica;
- (8) **U oblasti drumskog saobraćaja**, preduzimanje potrebnih mjera za identifikaciju infrastrukturnih uskih grla na ključnim identifikovanim granicama i prijedlaganje rješenja kako bi se osiguralo jasno razdvajanje saobraćajnih tokova između privatnih automobila i teških teretnih vozila;
- (9) **U oblasti željezničkog saobraćaja**, preduzimanje potrebnih mjera za identifikaciju infrastrukturnih uskih grla na ključnim identifikovanim granicama i preduzimanje potrebnih mjere kako bi osigurali da sve transportne aktivnosti budu koordinisane između prevoznika, šefova željeznica i drugih odgovornih tijela;
- (10) Za oba, kao prioritet, preduzimanje svih potrebnih aktivnosti u cilju uklanjanja svih administrativnih uskih grla, koja ne zahtevaju specifične investicije;

Monitoring:

(11) Obavezivanje na poboljšanje kvaliteta sistematične i konsolidovane razmjene podataka o trgovini u skladu sa CEFTA Dodatnim protokolom 5 o olakšavanju trgovine;

(12) Preduzimanje koraka kako bi se obezbijedilo redovno praćenje vremena prelaska granice na 32 utvrđena granična prelaza i prijedlaganje konkretnih mjera za smanjenje neefikasnosti i nepotrebnih troškova za aktivnosti prelaska granice;

(13) Promovisanje elektronske razmjene informacija na granici i osiguravanje da sva 32 granična prelaza koja su identifikovana kao prioriteti budu uredno opremljena do kraja 2020. godine;

(14) Uključivanje biznisa iz oblasti saobraćaja i civilnog društva u potencijalne diskusije o načinu povećanja efikasnosti aktivnosti na graničnim prelazima;

Prekogranični sporazumi:

(15) Zaključivanje do kraja 2018. godine i najkasnije do kraja 2019. sporovođenje prekograničnih sporazuma koji su već identifikovani u okviru inicijative ZB 6, u oblasti željezničkog i drumskog saobraćaja (spisak priložen).

(16) Obavezivanje da zajednički iskorijene korupciju i sve diskriminatorske mjere koje utiču na aktivnosti prelaska granice i pozivanje država članica EU da podrže ovu inicijativu;

Mi, ministri saobraćaja zapadnog Balkana pozivamo naše kolege iz drugih Ministarstava zaduženih za druge aspekte graničnog prelaska (naime: policiju / carinu / finansijske uprave, fitosanitarnu upravu), kao i naše partnere iz EU u određenim državama članicama koje se graniče sa Zapadnim Balkanom da podržave ovu inicijativu i pozdravljamo predstojeći prijedlog - od strane Evropske komisije - o detaljnom regionalnom akcionom planu, ako je moguće tokom Zapadnobalkanskog samita u Sofiji . Takođe pozivamo Komisiju da proširi mandat evropskih koordinatora na zapadni Balkan, kako bi se pokrila pitanja vezana za granične prelaze.

Sačinjeno u Ljubljani, 25. aprila 2018.